

Provincie Zeeland

LEIDRAAD VOOR PROVINCIALE BESLUITVORMING

HUMANITAIRE HULP, NOODHULP EN WEDEROPBOUW
NA EEN RAMP IN HET BUITENLAND

1. Inleiding

De overstromingsramp in Zuidwest Nederland in 1953, met ruim 1.800 doden en een verwoeste infrastructuur, is voor mensen die die ramp hebben meegemaakt een referentiekader waarin zij de catastrofes in andere landen kunnen plaatsen. Toen is Zeeland nationaal en internationaal geholpen.

De hulp van de Provincie Zeeland na rampen in het buitenland mag er zijn. Het afgelopen decennium droeg de provincie bij aan de hulp na de tsunami (Azië, 2004), de cycloon in Myanmar (mei 2008), de aardbeving in China (mei 2008) en de aardbeving in Haïti (januari 2010).

De besteding van de provinciale middelen moet beredeneerd, effectief en efficiënt zijn. Hulp moet daarbij gebaseerd zijn op de vraag uit het rampgebied en niet 'zomaar' op een Zeeuws idee. En de hulp moet het algemeen belang in het rampgebied dienen en niet bij een zeer beperkte groep terecht komen. Transparantie is hierbij noodzakelijk. De kwaliteit van de besluitvorming mag daarbij niet negatief worden beïnvloed door druk.

Deze leidraad beoogt een handvat te bieden voor activiteiten in het kader van noodhulp of humanitaire hulp.

2. Oriëntatie

Ten aanzien van de doelstelling van humanitaire hulp en noodhulp volgt het college van GS het standpunt van de Nederlandse rijksoverheid zoals vastgelegd in het besluit van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking van 27 maart 2008, nr. DMV/HH-0058/08. Hierin wordt gesteld dat de hoofddoelstelling van humanitaire hulp, "de optimale leniging van levensbedreigende menselijke noden is onder de meest kwetsbaren, als gevolg van (chronische) crisissituaties en/of natuurrampen." De Provincie Zeeland onderschrijft voorts internationale humanitaire hulpprincipes zoals onpartijdigheid, onafhankelijkheid van politieke invloed, en aanpassing aan en afstemming op plaatselijke omstandigheden en gebruiken.

Zodra zich een ingrijpende ramp in het buitenland voordoet kan van verscheidene kanten druk worden uitgeoefend om 'iets' te doen. De eerste dagen zijn daarom van belang voor besluitvorming.

Een belangrijk richtpunt is de openstelling van Giro 555 of ander gironummer door de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO).

De SHO gebruiken de volgende criteria om dit te doen of te laten:

- omvang van de ramp
- ontbreken van capaciteit ermee om te gaan in het betreffende land
- bestaan van kanalen voor hulp
- draagvlak in de Nederlandse samenleving

Regionale initiatieven melden zich meestal spontaan bij de provincie. Het is van belang deze initiatieven te inventariseren en de betrouwbaarheid van de contacten in het rampgebied aan de orde te stellen.

Strikte criteria die door de provincie gehanteerd kunnen worden om te bepalen of een hulpbijdrage dient te worden gegeven zijn niet te geven. Wel kan een aantal vragen worden geformuleerd die met ja of nee beantwoord moeten worden.

- Is er provinciaal draagvlak?
- Zijn er Zeeuwse gemeenten die banden hebben met het land?
- Zijn er particuliere Zeeuwse initiatieven actief in het land?
- Betreft het
  - herkomstland?
  - land waar historische, culturele of toeristische banden mee zijn?
- Zijn er eventuele afspraken in IPO verband?

3. Besluitvorming en financiën

Na het in kaart brengen van de mogelijkheden moet zo snel mogelijk de besluitvorming ter hand worden genomen.

- Het college van GS zal een voorlopig besluit moeten nemen (streeftijd maximaal 14 dagen).
- Het besluit zal bekrachtigd moeten worden door Provinciale Staten (streeftijd maximaal vijf weken na de ramp).

Na goedkeuring door PS, kan binnen de perken van de daartoe op de begroting van Provincie Zeeland goedgekeurde algemene reserves, het college van GS een (resultaat)subsidie toekennen voor het verlenen van humanitaire hulp in het algemeen en noodhulp en wederopbouw in het bijzonder.

De financiële bijdrage van de Provincie Zeeland aan noodhulpacties bedraagt minimaal € 100.000 en maximaal € 1,- per inwoner (van Zeeland), per gebeurtenis.

4. Hulpkanalen

Ook bij het kiezen van een hulpkanaal is het van belang om vooraf een antwoord te formuleren op de vragen gesteld in paragraaf 2.

Drie hulpkanalen worden nader omschreven.

Hulpkanaal A: Particulier initiatief uit de Provincie Zeeland

Er zijn vele soorten particulier initiatief, meestal kleinschalige projecten van stichtingen. Steun via het particulier initiatief in de provincie Zeeland genereert, door de directheid, kleinschaligheid en herkenbaarheid zowel draagvlak als resultaten in het rampgebied.

Problemen kunnen ontstaan door wrijving tussen regionale initiatieven. Ook is er veel te doen over het mogelijke gebrek aan effectiviteit. Van belang hierbij is om de betrouwbaarheid van het initiatief aan de orde te stellen, na te gaan of er steun is van en samenwerking met andere organisaties in het rampgebied, te bezien of de uitvoeringscapaciteit van het particulier initiatief voldoende is en om de deskundigheid te beoordelen.

Particulieren zijn veelal goed in staat om een rechtstreekse terugkoppeling te geven.

Hulpkanaal B: Artsen zonder Grenzen

Artsen zonder Grenzen (AzG) biedt medische noodhulp aan slachtoffers van rampen, oorlogen en epidemieën. De teams van AzG bieden kortdurende hulp. Incidenteel is AzG wel betrokken bij de (her)opbouw van klinieken of ziekenhuizen en zorgt men voor trainingen van medische staf. In gevallen treedt AzG als pleitbezorger voor de mensenrechten op.

AzG is in staat en bereid om een rechtstreekse terugkoppeling (schriftelijk en eventueel mondeling) te geven.

AzG Nederland biedt de Provincie Zeeland de mogelijkheid om vooraf te overleggen over óf financiële middelen noodzakelijk worden geacht.

Hulpkanaal C: Samenwerkende Hulporganisaties

Giro 555 van de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) is populair bij het grote publiek, maar ook bij lagere overheden. Voor gerichte, grootschalige noodhulp biedt SHO een goed hulpkanaal. De aangesloten leden (in 2010: Oxfam Novib, Rode Kruis, ICCO, Cordaid, Tear, Terre des Hommes, Unicef, Save the Children en World Vision) werven samen fondsen en besteden deze individueel op basis van een vaste verdeling. Voor invloed door de provincie of een herkenbare rol van de provincie is geen plaats.

De financiële bijdrage van de Provincie Zeeland wordt verdeeld over meerdere hulpkanalen. Ook in het verleden is besloten om hulp deels te bestemmen voor noodhulp en deels voor wederopbouw.

Het beleid ontwikkelingsamenwerking van de provincie Zeeland is gericht op het leveren van een bijdrage aan de versterking en activering van het draagvlak voor ontwikkelingsamenwerking in de Zeeuwse samenleving.

Met het oog op coherentie van beleid pleit dit ervoor om eventuele toekomstige financiële bijdragen in het kader van noodhulp met name te verdelen over de hulpkanalen A en B.

De hulpkanalen A en B bieden de beste mogelijkheden voor een directe terugkoppeling inzake de besteding van provinciale middelen.

Indien er besloten wordt om géén provinciale hulp te verlenen bij een ingrijpende ramp is het van belang om te vermelden, dat deze beslissing - op basis van de eerder in de notitie genoemde criteria - duidelijk uitgelegd moet worden aan de bevolking en de media.